

РЕГУЛЮВАННЯ КОНКУРЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ В ЄС: ВПЛИВ НА МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Єфанова Дар'я Валентинівна

студентка,

Державний торговельно-економічний університет

Регулювання конкуренції в Європейському Союзі (далі – ЄС) є ключовим аспектом економічної політики, який має значний вплив не лише на внутрішній ринок, але й на міжнародні відносини. У сучасному глобалізованому світі, де економічні зв'язки між країнами стають дедалі складнішими, правила конкуренції відіграють важливу роль у формуванні торговельних відносин, інвестиційних потоків та загальної економічної стабільності.

Вважаємо за потрібне розпочати із визначення конкурентної політики в ЄС. Отже, конкурентна політика Європейського Союзу – це чесна конкуренція від незаконних обмежень та викривлень, що є ключовим елементом побудови та ефективного функціонування інтегрованого внутрішнього ринку ЄС. В загальному Конкурентна політика розглядається як інструмент підвищення конкурентоспроможності виробників та забезпечення високого економічного розвитку не лише в межах ЄС, але й на глобальному рівні [1].

Конкуренція в ЄС регулюється директивами та регламентами. Основні положення про конкуренцію в ЄС містяться в статтях 101 і 102 Договору про функціонування Європейського Союзу [2]. Конкурентне законодавство також закріплене в Регламенті Ради Європейського Союзу, законодавчого органу Європейського Парламенту. З прийняттям нового Регламенту в грудні 2002 року, який набув чинності лише в 2004 році, конкурентне законодавство ЄС було реформовано з метою забезпечення конкретного застосування статті 81 Договору зі змінами, внесеними Лісабонським договором 2007 року, та нової статті 102 Договору про функціонування ЄС [3].

Важливо звернути увагу на те, що цілі конкурентної політики держав-членів різняться, але внутрішній ринок ЄС є основою для досягнення своєрідного консенсусу, який слугує інтересам як ЄС в цілому, так і країн-членів, дана політика також важлива для виходу на компанії держав-членів ЄС міжнародний ринок.

У сучасній глобалізованій економіці все більше компаній вихідців з ЄС, працюють за межами Союзу. Зростає також кількість злиттів міжнародного масштабу, які впливають на ринки кількох країн. Інтеграція національних економік також дозволила компаніям організувати

економічні та антиконкурентні практики на міжнародному рівні. Тому ефективно застосування конкурентної політики ЄС у глобальному середовищі вимагає інтенсивної співпраці з антимонопольними органами за межами ЄС. Єврокомісія тісно співпрацює з антимонопольними органами країн, що не входять до складу ЄС, як у сфері політики, так і у законодавчій сфері [4]. Основними цілями Комісії є сприяння зближенню інструментів і практик конкурентної політики в різних юрисдикціях та сприяння співпраці з конкурентними відомствами в третіх країнах.

Співпраця з іншими конкурентними відомствами відбувається на двох рівнях – двосторонньому та багатосторонньому. На двосторонньому рівні Єврокомісія активно співпрацює з конкурентними відомствами низки третіх країн на основі двосторонніх угод або меморандумів про співпрацю. Характер співпраці різниться залежно від країни і включає координацію правозастосовних заходів, обмін інформацією з питань, що становлять взаємний інтерес, діалог з питань конкурентної політики і, в деяких випадках, допомогу в розбудові потенціалу. Співпраця з країнами-кандидатами на вступ до ЄС має особливе значення в цьому контексті [4]. Отже, можна прослідкувати тенденцію взаємодії ЄС із третіми країнами та країнами-кандидатами на вступ до ЄС в сфері конкурентної політики.

Україна у червні 2022 року отримала статус кандидата на членство в ЄС. Тому реалізація змін у напрямку європейської інтеграції стала одним із пріоритетів економічної політики України. Це також стосується конкурентної політики. Вже на початку 2023 року своєму звіті Єврокомісія, відзначила позитивний прогрес у роботі Антимонопольного комітету України щодо інтеграції законодавства України про державну допомогу до стандартів ЄС [5]. Також антимонопольний комітет налагодив системну співпрацю з іноземними партнерами, міжнародною спільнотою та авторитетними організаціями з метою обміну досвідом сфері конкурентної політики. Важливою частиною процесу розробки конкурентної політики є забезпечення збалансованого співвідношення між заходами щодо захисту конкуренції та заходами щодо сприяння конкуренції.

Ще у 2019 році Антимонопольний комітет України реформував свої регіональні відділення з метою підвищення ефективності та важливості конкурентної політики. Метою цієї реформи є врахування специфіки регіональної бізнес-спільноти, зменшення залежності від регіональних органів влади та підвищення ефективності роботи з виявлення та припинення порушень конкурентного законодавства [5]. На нашу думку, варто зазначити, що зменшення залежності від місцевих органів влади дозволить ефективніше реагувати на антиконкурентну поведінку. Наприклад, таку, як створення бар'єрів для входу на ринок, дискримінаційні умови, пов'язані з орендою землі та спільного майна, а також з доступом до природних ресурсів.

Отже, регулювання конкуренції в Європейському Союзі є важливою складовою економічної політики, яка впливає на внутрішній ринок та міжнародні відносини. Конкурентна політика забезпечує справедливі правила гри для бізнесу, сприяючи підвищенню конкурентоспроможності та можливості розвитку різного виду бізнесу. Для України є важливим адаптувати конкурентне законодавство до європейських стандартів. Позитивні зміни в роботі Антимонопольного комітету свідчать про прогрес на шляху євроінтеграції, а забезпечення балансу між захистом та розвитком конкуренції є критично важливим для розвитку конкурентної політики в умовах глобалізації економічного сектору.

Список використаних джерел:

1. Смирнова К.В. Основи права конкуренції Європейського Союзу та «європеїзація» конкурентного права України : навч. посіб. ВПЦ «Київський університет», 2021. 223 с.
2. The treaty on the functioning of the European Union. 25 March 1957. URL: <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:12012E/TXT:en:PDF> (дата звернення 15.10.2024).
3. Гречківський В.Д. Політика Європейського Союзу у сфері право конкуренції. *Юридичний науковий електронний журнал*. № 12/2022. С. 500–502. URL: http://lsej.org.ua/12_2022/118.pdf (дата звернення 15.10.2024).
4. Facing the challenges of globalisation. European Commission. URL: https://competition-policy.ec.europa.eu/international-relations_en (дата звернення 16.10.2024).
5. Уманців Ю. Конкурентна політика держави: трансформація за умов європейської інтеграції. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a0ac4a47-c99d-4e36-b44f-300dabd27f33/content> (дата звернення 16.10.2024).